

Zagreb, 22. srpnja 2014.

HRVATSKA REGULATORNA AGENCIJA ZA MREŽNE DJELATNOSTI
Ulica Roberta Frangeša Mihanovića 9
HR-10 110 ZAGREB

PREDMET: Javna rasprava - Analiza tržišta pristupa javnoj komunikacijskoj mreži na fiksnoj lokaciji za privatne i poslovne korisnike

VIPnet d.o.o. (dalje u tekstu: Vipnet) kao operator javnih komunikacijskih mreža i usluga ovim putem dostavlja komentare i prijedloge u okviru javne rasprave o analizi tržišta pristupa javnoj komunikacijskoj mreži na fiksnoj lokaciji za privatne i poslovne korisnike (dalje u tekstu: Prijedlog odluke).

- i) Vipnet u potpunosti podržava prijedlog HAKOM-a u smislu zadržavanja regulatornih obveza na tržištu pristupa javnoj komunikacijskoj mreži na fiksnoj lokaciji za privatne i poslovne korisnike;
- ii) Dodatno, želimo naglasiti da je temeljem završenog postupka predstečajne nagodbe operatora OT-Optima Telekom d.d. i izvršene koncentracije, odnosno, prijenosa upravljačkih prava na HT, neophodno proširiti predmetne regulatorne obveze i na povezano društvo OT-Optima Telekom d.d., odnosno, u točki II. Prijedloga odluke odrediti i trgovačko društvo OT-Optima Telekom d.d. operatorom sa značajnom tržišnom snagom na predmetnom tržištu, a u točki IV. Prijedloga odluke i OT-Optima Telekomu d.d. odrediti regulatornu obvezu nadzora maloprodajnih cijena usluga;
- iii) S obzirom na članak 55. st. 5. Zakona o elektroničkim komunikacijama, kojim se jasno definira da u slučaju da jedan od operatora ima značajnu tržišnu snagu na određenom mjerodavnom tržištu, može se odrediti operatorom sa značajnom tržišnom snagom i na usko povezanom tržištu ako su veze između ta dva tržišta takve da dopuštaju prijenos tržišne snage s jednog tržišta na drugo, povećavajući pritom tržišnu snagu tog operatora, smatramo da bi temeljem utvrđenih činjenica o stanju na predmetnom tržištu pristupa javnoj komunikacijskoj mreži HAKOM trebao istim operatorima utvrditi postojanje značajne tržišne snage i za usko povezana tržišta javno dostupne telefonske usluge u mjesnom i/ili međumjesnom prometu koja se pruža na fiksnoj lokaciji za privatne i poslovne korisnike, za koje su otvorene zasebne javne rasprave na temu prijedloga odluke u vezi postupka Testa tri mjerila, a za koja HAKOM predlaže donošenje odluke kojom se utvrđuje da testovi tri mjerila nisu zadovoljeni i da se temeljem toga ukidaju regulatorne obveze operatorima HT-u i lskonu;
- iv) Vipnet podržava prijedlog HAKOM-a za dodatnim definiranjem proceduralnih pitanja kod ugovaranja usluge najma korisničke linije i otklanjanja smetnji, te otvaranja mogućnosti za ugovaranje dodatnih razina kakvoće usluge pri otklonu kvarova.

Istaknute navode detaljnije obrazložemo u nastavku, kako slijedi.

Suglasni smo da se tržište pristupa javnoj komunikacijskoj mreži na fiksnoj lokaciji za privatne i poslovne korisnike određuje tržištem podložnim prethodnoj regulaciji i da se HT i Iskon određuju operatorima sa značajnom tržišnom snagom, te im se određuju regulatorne obveze, a u svrhu i s ciljem osiguranja ravnopravne tržišne utakmice.

U potpunosti se slažemo s tvrdnjom HAKOM-a izraženom na stranici 41. u poglavlju 6. da je struktura tržišta takva da, u odsustvu regulacije, ne bi težila razvoju djelotvornog tržišnog natjecanja.

Kao što se navodi u dokumentu analize tržišta na str. 4., HAKOM je temeljem postupka analize tržišta utvrdio da na predmetnom mjerodavnom tržištu nema djelotvornog tržišnog natjecanja, te je operatorima sa značajnom tržišnom snagom odredio zadržavanje regulatornih obveze.

Međutim, gotovo istovremeno HAKOM predlaže da se na tržištima javno dostupne telefonske usluge u mjesnom i/ili međumjesnom prometu koja se pruža na fiksnoj lokaciji za privatne korisnike, i zasebno za poslovne korisnike, ukinu prethodno određene regulatorne obveze operatorima sa znatnijom tržišnom snagom.

Ovakvi kontradiktorni prijedlozi Odluka za međusobno usko povezana tržišta trebali bi se po nama izbjeći, za dobrobit tržišta, razvoja djelotvorne tržišne utakmice, s obzirom da su maloprodajne usluge koje se odnose na predmetna tržišta međusobno usko povezane i tržišno se potpuno isprepliću, odnosno, redovito se u maloprodajnim ponudama HT i Iskona nalaze i cijene javno dostupne telefonske usluge i mjesečnih pretplata koje se odnose na pristup mreži.

S time u vezi je i kod određivanja cijene veleprodajne usluge najma korisničke linije, koja je posljedica regulatornih mjera na tržištu pristupa, određeno umanjene cijene zbog sadržanog prometa za pozive koji su predmet analize na tržištima javno dostupne telefonske usluge.

Citiramo tekst sa str. 68 dokumenta Analiza tržišta pristupa javnoj komunikacijskoj mreži na fiksnoj lokaciji za privatne i poslovne korisnike, travanj 2011.g.:

„Ukoliko HT u razdoblju na koje se odnosi ova analiza, na maloprodajnoj razini privatnim korisnicima omogući ugovaranje paketa koji uz uslugu pristupa javnoj komunikacijskoj mreži na fiksnoj lokaciji putem POTS priključka, uključuje i određene pogodnosti (neovisno o tome izražavaju li se pogodnosti u obliku telefonskog prometa ili u novčanim iznosima) i to po cijeni koja je manja od zbroja cijena samostalne usluge pristupa i uključenih pogodnosti u obliku telefonskog prometa, HT je obvezan postotak X u iznosu od 15% uvećati za dodatni postotak koji će operatoru korisniku na veleprodajnoj razini omogućiti repliciranje maloprodajnih pogodnosti iz spomenutog korisničkog paketa HT-a“

Vipnet smatra da bi ukidanje regulatornih obveza na tržištima javno dostupne usluge moglo osjetno umanjiti snagu i učinkovitost regulatorne obveze nadzora cijena na tržištu pristupa u javnoj komunikacijskoj mreži na fiksnoj lokaciji za privatne i poslovne korisnike.

Smatramo da je zaključak HAKOM-a iz 2011.g., na str. 50. dokumenta Analiza tržišta pristupa javnoj komunikacijskoj mreži na fiksnoj lokaciji za privatne i poslovne korisnike, travanj 2011.g., i dalje primjenjiv:

„U odsustvu regulacije, HT bi mogao grupirati/vezati uslugu pristupa javnoj komunikacijskoj mreži na fiksnoj lokaciji s određenom količinom minuta za pozive. Budući da ima najbolje razvijenu pristupnu mrežu te iz tog razloga na tržištu pristupa nema jaku konkurenciju, HT bi mogao vezati uslugu pristupa s pozivima koji predstavljaju uslugu s horizontalno povezanog maloprodajnog tržišta te na taj način smanjiti djelotvorno tržišno natjecanje s obzirom da drugi operatori krajnjim korisnicima većinom mogu ponuditi samo usluge poziva. Radi jednostavnosti i smanjenja troškova, krajnji korisnici se sve više odlučuju za korištenje vezanih usluga te bi iz tog razloga operatori koji ne mogu ponuditi vezane usluge mogli izgubiti postojeće korisnike i teško doći do novih.“

Stanje na tržištu i kretanja tržišnog udjela su vidljiva na slici 3. na stranici 33. dokumenta Analize tržišta, kojom je vrlo vjerno prikazana stvarnost stanja na tržištu i izrazito dominantna pozicija HT-a zajedno s povezanim društvom Iskonom, pri čemu se ne smije izbjeći staviti u isti kontekst i značajan tržišni udio Optima Telekoma koji je i faktički povezano društvo HT-a, te je samim time potrebno izvršiti korekcije udjela operatora po broju priključaka odnosno, prikazati vjernu simulaciju pregleda tržišnog udjela svih povezanih društava unutar HT grupe naspram ostalih operatora, a koja bi pokazala da je tržišni udio ostalih operatora u ovom trenutku naspram HT-a, Iskona i Optima Telekoma svega oko 17%.

Na stranici 37. dokumenta Analize tržišta pristupa javnoj komunikacijskoj mreži na fiksnoj lokaciji za privatne i poslovne korisnike (lipanj 2014.g.) HAKOM navodi potpuno kontradiktoran zaključak u odnosu na zaključke HAKOM-a iz dokumenta predloženog u okviru testa tri mjerila za tržišta javno dostupne telefonske usluge za privatne korisnike:

„Zbog prethodno navedenog, HAKOM smatra kako, postojanje veleprodajnih usluga, kao što su najam korisničke linije (WLR) i najam posebnog virtualnog kanala za govor (VoIP), putem kojih operatori mogu ostvariti pristup mreži bivšeg monopolista, tek djelomično ublažava postojanje visokog stupnja vertikalne integracije HT-a.“

Ključna kontradikcija se nalazi i u tvrdnji HAKOM-a u poglavlju 5.2. na strani 40. dokumenta Analize tržišta pristupa javnoj komunikacijskoj mreži na fiksnoj lokaciji za privatne i poslovne korisnike (lipanj 2014.g.):

„Na temelju provedene analize, a u skladu s navedenim u prethodnom odlomku HAKOM je utvrdio da na mjerodavnom tržištu pristupa javnoj komunikacijskoj mreži na fiksnoj lokaciji za privatne i poslovne korisnike ne postoji djelotvorno tržišno natjecanje te da trgovačko društvo HT sa svojim povezanim društvom Iskonom ima značajnu tržišnu snagu na tom mjerodavnom tržištu, odnosno da ima položaj koji odgovara vladajućem položaju, što znači da se nalazi u takvom gospodarskom položaju koji mu omogućuje da se u značajnoj mjeri ponaša neovisno o konkurenciji, korisnicima usluga i potrošačima.“

Vipnet podržava prijedloge HAKOM-a u smislu određenih regulatornih mjera, a posebno rokove realizacije aktivacije i deaktivacije te dodatnih/dopunskih usluga za uslugu najma korisničke linije (WLR) u roku 1 radnog dana od zaprimanja zahtjeva operatora korisnika, kako je to navedeno u točki 3. na str. 54. u sklopu poglavlja 7.1.1., posebice jer je HAKOM naveo u stavku 4. na 55. stranici i razloge tome, pošto do sada nije bilo moguće obračunavati naknadu za nepravovremenu realizaciju dodatnih usluga pošto konkretni rokovi nisu bili definirani, s opravdanjem da HT nema definirane rokove ni na razini vlastite maloprodaje.

Također, podržavamo definiranje do sada nepostojećeg roka od maksimalno 20 radnih dana za preseljenje priključka u okviru usluge najma korisničke linije.

S obzirom na navedene mjere dodatnih uvjeta koji su predviđeni dokumentom analize tržišta u skladu s člankom 61. stavkom. 4. ZEK-a, predlažemo da se uz pojedine mjere uvrste dodatna pojašnjenja, po točkama:

- Redni broj 3. - potrebno je pojasniti da se uz zahtjev za realizaciju usluge najma korisničke linije operatoru korisniku mora omogućiti da definira one dodatne usluge koje trebaju ostati aktivne nakon realizacije usluge najma korisničke linije, bez obzira koje dodatne usluge krajnji korisnik ima trenutno aktivne. Time osiguravamo da korisnik kod promjene operatora ugovori one dodatne usluge koje želi imati aktivne kod novog operatora, s obzirom da novi operator nema informaciju koje su dodatne WLR usluge trenutno aktivne. Na taj način osigurala bi se potpuna kontrola novog operatora nad dodatnim uslugama koje bi bile aktivirane sukladno iskazanoj potrebi korisnika na zahtjevu za sklapanje pretplatničkog odnosa kod novog operatora.
- Redni broj 7. – potrebno je pojasniti da se uz realizaciju usluge na neaktivnoj parici, od strane HT-a dodjeljuje odgovarajući korisnički broj, a operator korisnik kod slanja takvog zahtjeva mora dostaviti podatak o segmentu korisnika, OIB-u, i o potrebi dodjele novog broja. Također, HT će biti dužan na takav zahtjev odgovoriti u određenom roku, postoji li tehnička mogućnost za aktivaciju nove parice.

S obzirom da je izgledno kako će za nove procedure biti potrebno napraviti promjene u specifikacijama B2B kanala komunikacije, predlažemo da se definira precizni rok do kada HT mora operatorima dostaviti prijedloge izmjena B2B specifikacija.

Zaključno, još jednom izražavamo potporu prijedlogu HAKOM-a kojim se u osnovi zadržavaju regulatorne mjere na tržištu pristupa javnoj komunikacijskoj mreži na fiksnoj lokaciji za privatne i poslovne korisnike, te pozivamo HAKOM da se zbog nedavnih promjena na tržištu uspostavi poveznica s tržištima javno dostupne telefonske usluge u mjesnom i/ili međumjesnom prometu koja se pruža na fiksnoj lokaciji za privatne i poslovne korisnike, kako bi se regulatorni nadzor prilagodio stanju tržišta i zadržala potrebna razina kontrole operatora sa znatnijom tržišnom snagom u smislu sprječavanja ponašanja koja bi mogla kompromitirati sve dosad poduzete napore u smislu jačanja konkurentnosti na tržištu usluga u nepokretnim mrežama.

Srdačan pozdrav,
VIPnet d.o.o.